

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

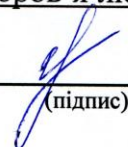
ЗАТВЕРДЖУЮ
 Перший проректор
 Глухівського НПУ
 ім. О. Довженка
Марина ХРОЛЕНКО
 ім'я, прізвище
 «28» 08 2024 р.
 код 021250

РОБОЧА ПРОГРАМА
 навчальної дисципліни «ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ»
 Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
 Спеціальність: 053 Психологія
Предметна спеціальність:
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма: «Психологія»
Статус: нормативна дисципліна циклу професійної підготовки
Структурні підрозділи, відповідальні за реалізацію навчальної дисципліни:
Факультет природничої і фізико-математичної освіти
Кафедра: біології, здоров'я людини та методики навчання

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин				Вид семестрового контролю	
			Європейські кредити	Години	Аудиторні заняття			Самостійна робота,	Залік	Іспит
					Всього	Лекції	Практичні заняття			
Денна	1	1	3	90	36	18	18	54	+	-
Заочна	1	1	3	90	10	6	4	80	+	-

Робочу програму складено на основі: Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія (затвердженого та введеного в дію наказом Міністерством освіти і науки України від 24.04.2019 року № 565) та змін до Стандарту, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України № 1583 від 29.12.2023 р., № 842 від 13.06.2024 р., Професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти», затвердженого наказом Мінекономіки № 2425 від 24.12.2020 р., Професійного стандарту «Практичний психолог (соціальна сфера)», затвердженого наказом Мінекономіки № 211 від 03.02.2021 р., освітньо-професійної програми «Психологія», навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності 053 Психологія Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Укладач робочої програми: Олеся МЕГЕМ, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри біології, здоров'я людини та методики навчання Глухівського НПУ ім. О. Довженка

(підпис)

ЗАТВЕРДЖЕНО

кафедрою педагогіки, психології, соціальної роботи та менеджменту
протокол від «27» серпня 2024 року №1

Завідувач кафедри Павло БІЛЧЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент

(підпис)

ЗАТВЕРДЖЕНО

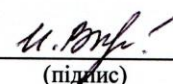
вченою радою ННІ Педагогіки і психології
протокол від «28» серпня 2024 року № 7

Голова вченої ради ННІ Педагогіки і психології Андрій ШЕРУДИЛО,
кандидат педагогічних наук, доцент

(підпис)

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми Інга ПОЛІЛУЄВА, кандидат психологічних наук,
старший викладач кафедри педагогіки, психології, соціальної роботи та
менеджменту

(підпис)

1. Пояснювальна записка

Освітній компонент «Психофізіологія» надає знання, що стосуються психофізіологічних особливостей, властивостей і здібностей людини, перебіг психофізіологічних змін в організмі на різних етапах онтогенезу, вікових особливостей функціонування нервової системи та прикладних аспектів психогігієни, сприяє оптимізації профілактичної роботи психолога.

Мета освітнього компоненту: ознайомити майбутніх психологів із психофізіологічними основами психічних явищ; з'ясувати співвідношення між психікою та нейрофізіологічними процесами мозку; сформулювати розуміння ролі різних відділів нервової системи, фізіологічних систем організму в регуляції функціональних станів, а також вироблення у студентів практичних вмінь та навичок використання отриманих знань в подальшій професійній діяльності.

Основні завдання вивчення навчальної дисципліни «Психофізіологія»:

- ознайомлення з базовими поняттями психофізіології;
- вивчення нейрофізіологічних основ психічної діяльності;
- дослідження фізіологічних механізмів пізнавальної діяльності;
- розуміння психофізіологічних основ особистості.

Пререквізити: освітній компонент «Психофізіологія» тісно пов'язаний з такими ОК «Атомія людини та фізіології вищої нервової діяльності», ОК «Загальна психологія з практикумом».

Постреквізити: отримані знання можуть бути використані при вивченні таких освітніх компонентів: «Психогігієна», «Вікова психологія», «Зоопсихологія та порівняльна психологія», «Диференційна психологія».

Основні навчальні компетентності як результат успішного засвоєння навчального курсу

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії,
- ЗК 9. Здатність працювати в команді.

Фахові компетентності (ФК):

- ФК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології
- ФК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- ФК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).
- ФК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
- ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
- ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

Організація навчання

Види занять. *Лекція-бесіда*, передбачає безпосередній контакт викладача з аудиторією. Запитання адресуються до всіх; викладач піклується про те, щоб запитання не залишалися без відповіді.

Практичне заняття передбачає детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень курсу та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно до сформованих завдань. Перелік тем практичної роботи визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Практичне заняття включає: проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів; постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, отримані студентом за окремі практичні заняття, зраховуються під час виставлення підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Самостійна робота студента (СРС) – це самостійна діяльність студента, яку викладач планує разом зі здобувачем освіти, але виконує її студент за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Навчальні заняття для здобувачів вищої освіти денної і заочної форм навчання під час дистанційної освіти здійснюється в синхронному (взаємодія учасників освітнього процесу з одночасним перебуванням у вебсередовищі дистанційного навчання) за допомогою технологій дистанційного навчання (онлайн-зв'язок програмного забезпечення Zoom, Google Meet, соціальних месенджерів Viber, Telegram тощо) та асинхронному режимі (взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання із затримкою в часі) за допомогою Google Classroom та електронної пошти.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ECTS).

Передбачається виконання двох модульних робіт: 1-ша (за підсумками 1-го змістового модуля), 2-га (за підсумками 2-го змістового модуля).

Підсумковий контроль – *залік*.

Освітні технології організації навчання та викладання: особистісно-орієнтовані (технологія активного навчання та самонавчання, технологія евристичного навчання); активні та інтерактивні технології проведення занять (технологія розвитку критичного мислення, технологія проведення дискусій тощо).

Форми роботи: заняття містять теоретичні та практичні блоки.

Методи навчання

Для забезпечення ефективного засвоєння матеріалу курсу застосовуються різноманітні методи навчання, які охоплюють наступні аспекти:

Методи організації та проведення освітнього процесу:

- вербальні (лекція у форматі монологу (з елементами рефлексії), лекція-обговорення, проблемно-орієнтована лекція);
- візуальні (використання презентацій, демонстрація відеоматеріалів, застосування опорних схем і конспектів);
- практичні (виконання практичних завдань).

Методи мотивації та стимулювання пізнавальної активності:

- проблемний виклад інформації;
- звернення до реального життєвого досвіду студентів;
- організація навчальних дискусій.

Методи оцінювання та самоконтролю результатів навчання:

- усне оцінювання знань;
- письмовий контроль;
- самооцінка та взаємний контроль між студентами;
- аналіз відповідей.

2. Опис навчальної дисципліни
«Психофізіологія»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань: <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> Спеціальність: 053 Психологія	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
		Статус – нормативна	
Модулів – 2 Змістових модулів – 2 Загальна кількість годин – 90	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Освітня програма: «Психологія»	Рік підготовки	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекційні заняття	
		18 год.	6 год.
		Практичні заняття	
		18 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		54 год.	80 год.
Вид контролю – залік			

2.1. Програма навчальної дисципліни
Структура залікових кредитів дисципліни

Тема	Кількість годин		
	аудиторні		СРС
	Лекції	Практичні роботи	
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти психофізіології функційних станів</i>			
Тема 1. Історія становлення психофізіології. Предмет та завдання психофізіології.	2/1	2/1	4/8
Тема 2. Методи психофізіологічних досліджень.	2/1	2/1	4/8
Тема 3. Вивчення індивідуальних особливостей нервової системи (НС) і нервових процесів.	2/1	2/0	4/8
Тема 4. Психофізіологія сенсорних процесів.	2/1	2/0	4/8
<i>Змістовий модуль 2. Психофізіологія функціонування особистості</i>			
Тема 5. Психофізіологія пізнавальних процесів.	2/1	2/1	4/8
Тема 6. Психофізіологія емоцій.	2/1	2/1	8/8
Тема 7. Психофізіологічна рухової діяльності.	2/1	2/0	8/8
Тема 8. Психофізіологія свідомості.	2/0	2/0	8/12
Тема 9. Статеві відмінності психофізіологічних функцій.	2/0	2/0	10/12
Всього	18/6	18/4	54/80

Зміст лекційного курсу

№ теми	Короткий зміст теми	К-сть годин (денна/заочна)
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти психофізіології функційних станів</i>		
1	<p style="text-align: center;">Тема 1. Історія становлення психофізіології. Предмет та завдання психофізіології</p> <p>1. Предмет і завдання психофізіології. 2. Психофізіологічна проблема. 3. Сучасні проблеми психофізіології. Література [1, 2, 4, 5, 8]</p>	2/1
2	<p style="text-align: center;">Тема 2. Методи психофізіологічних досліджень</p> <p>1. Сучасні методи психофізіологічного дослідження. 2. Дослідження нейродинамічних властивостей людини. 3. Самооцінювання параметрів психофізіологічного стану. Література [5,7]</p>	2/1
3	<p style="text-align: center;">Тема 3. Вивчення індивідуальних особливостей нервової системи (НС) і нервових процесів</p> <p>1. Основні принципи будови НС, принцип ієрархічної побудови зон кори головного мозку, нервові центри та фізіологічні принципи їх функціонування. 2. Аналіз та визначення міри співвідношення психічних і фізіологічних процесів та явищ. Література [2, 4, 5, 7, 8]</p>	2/1
4	<p style="text-align: center;">Тема 4. Психофізіологія сенсорних процесів</p> <p>1. Загальні властивості сенсорних процесів. 2. Нейрофізіологічні механізми сенсорних систем. 3. Сенсорна система зору. 4. Сенсорна система слуху. 5. Вестибулярна система. 6. Сенсорна система шкіри. 7. Сенсорна система кістково-м'язового апарату. 8. Сенсорна система смаку. 9. Сенсорна система нюху. Література [7,8]</p>	2/1
<i>Змістовий модуль 2. Психофізіологія функціонування особистості</i>		
5	<p style="text-align: center;">Тема 5. Психофізіологія пізнавальних процесів</p> <p>1. Психофізіологія уваги. 2. Психофізіологія пам'яті. 3. Психофізіологія мислення. 5. Психофізіологія мовлення. Література [4, 5, 7]</p>	2/1
6	<p style="text-align: center;">Тема 6. Психофізіологія емоцій</p> <p>1. Поняття, класифікація і функції емоцій. 2. Теорії емоцій. 3. Індикатори емоцій. 4. Психофізіологічні механізми емоцій. Література [5]</p>	2/1
7	<p style="text-align: center;">Тема 7. Психофізіологічна рухової діяльності</p>	2/1

	<p>1. Взаємозв'язок психіки та моторики.</p> <p>2. Нейрофізіологічні основи рухової діяльності.</p> <p>3. Рефлекторна природа рухової активності. Принципи координації рухів. Формування рухових навичок і пам'яті (роль пластичності мозку).</p> <p>4. Психофізіологічні особливості довільних і мимовільних рухів.</p> <p>5. Вплив психічного стану на рухову діяльність.</p> <p>6. Практичне значення психофізіології рухової діяльності.</p> <p>Література [4, 5,6]</p>	
8	<p align="center">Тема 8. Психофізіологія свідомості</p> <p>1. Нейрофізіологічні основи свідомості.</p> <p>2. Основні структури мозку, що забезпечують свідомість: кора головного мозку (лобові, тім'яні, скроневі долі). Таламус та ретикулярна формація. Лімбічна система та її роль у свідомих процесах.</p> <p>3. Змінені стани свідомості.</p> <p>Література [1, 5]</p>	2/0
9	<p align="center">Тема 9. Статеві відмінності психофізіологічних функцій</p> <p>1. Статева диференціація, психофізіологічні особливості функціонування чоловіків та жінок.</p> <p>2. Вплив статевих гормонів на поведінку жінок та чоловіків.</p> <p>3. Специфіка функціонування мозку чоловіків та жінок.</p> <p>Література [1, 4, 5, 7]</p>	2/0
	Разом за семестр	18/6

Зміст практичних занять

№ теми	Тема практичних занять	К-сть годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти психофізіології функційних станів		
1	<p style="text-align: center;">Тема 1. Історія становлення психофізіології. Предмет та завдання психофізіології</p> <p>1. Предмет і завдання психофізіології. 2. Психофізіологічна проблема. 3. Сучасні проблеми психофізіології.</p>	2/1
2	<p style="text-align: center;">Тема 2. Методи психофізіологічних досліджень</p> <p>1. Сучасні методи психофізіологічного дослідження. 2. Дослідження нейродинамічних властивостей людини. 3. Самооцінювання параметрів психофізіологічного стану.</p>	2/1
3	<p style="text-align: center;">Тема 3. Вивчення індивідуальних особливостей нервової системи (НС) і нервових процесів</p> <p>3. Основні принципи будови НС, принцип ієрархічної побудови зон кори головного мозку, нервові центри та фізіологічні принципи їх функціонування. 4. Аналіз та визначення міри співвідношення психічних і фізіологічних процесів та явищ.</p>	2/0
4	<p style="text-align: center;">Тема 4. Психофізіологія сенсорних процесів</p> <p>1. Загальні властивості сенсорних процесів. 2. Нейрофізіологічні механізми сенсорних систем. 3. Сенсорна система зору. 4. Сенсорна система слуху. 5. Вестибулярна система. 6. Сенсорна система шкіри. 7. Сенсорна система кістково-м'язового апарату. 8. Сенсорна система смаку. 9. Сенсорна система нюху.</p>	2/0
Змістовий модуль 2. Психофізіологія функціонування особистості		
5	<p style="text-align: center;">Тема 5. Психофізіологія пізнавальних процесів</p> <p>1. Психофізіологія уваги. 2. Психофізіологія пам'яті. 3. Психофізіологія мислення. 5. Психофізіологія мовлення.</p>	2/1
6	<p style="text-align: center;">Тема 6. Психофізіологія емоцій</p> <p>1. Поняття, класифікація і функції емоцій. 2. Теорії емоцій. 3. Індикатори емоцій. 4. Психофізіологічні механізми емоцій.</p>	2/1
7	<p style="text-align: center;">Тема 7. Психофізіологічна рухової діяльності</p> <p>1. Взаємозв'язок психіки та моторики. 2. Нейрофізіологічні основи рухової діяльності. 3. Рефлекторна природа рухової активності. Принципи координації рухів. Формування рухових навичок і пам'яті (роль пластичності мозку). 4. Психофізіологічні особливості довільних і мимовільних рухів. 5. Вплив психічного стану на рухову діяльність. 6. Практичне значення психофізіології рухової діяльності.</p>	2/0

8	Тема 8. Психофізіологія свідомості 1. Нейрофізіологічні основи свідомості. 2. Основні структури мозку, що забезпечують свідомість: кора головного мозку (лобові, тім'яні, скроневі доли). Таламус та ретикулярна формація. Лімбічна система та її роль у свідомих процесах. 3. Змінені стани свідомості.	2/0
9	Тема 9. Статеві відмінності психофізіологічних функцій 1. Статева диференціація, психофізіологічні особливості функціонування чоловіків та жінок. 2. Вплив статевих гормонів на поведінку жінок та чоловіків. 3. Специфіка функціонування мозку чоловіків та жінок.	2/0
Разом за семестр		18/4

Зміст самостійної роботи студентів

№ теми	Тема самостійної роботи	К-сть годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти психофізіології функційних станів		
1	Підготувати презентацію на тему: Сучасні проблеми психофізіології: психофізіологічна реабілітація.	4/8
2	Підібрати діагностичний інструментарій на тему: Психофізіологічна характеристика здібностей людини: методи дослідження.	4/8
3	Підготувати постерну доповідь на тему: Функціональна асиметрія мозку.	4/8
4	Підготувати презентацію з прикладами з життя на тему: Психофізіологія адаптації.	4/8
Змістовий модуль 2. Психофізіологія функціонування особистості		
5	Підготувати постерну доповідь на тему: Психофізіологічна хараткеристика станів функціонального напруження.	4/8
6	Підготувати пам'ятку рекомендацій на тему: Психофізіологія готовності до діяльності в екстремальних умовах.	8/8
7	Підготувати постерну доповідь на тему: Психофізіологічна релаксація: скринька психологічних технік.	8/8
8	Підготувати постерну доповідь на тему: Психофізіологія сну.	8/12
9	Підготувати постерну доповідь на тему: Психофізіологічні особливості жіночого організму.	10/12
Разом за семестр		54/80

2.9. Система оцінювання (критерії оцінювання та шкала оцінювання) із дисципліни «Психологія девіантної поведінки»

Розподіл балів у межах навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Форма семестрової атестації – залік
Максимальна кількість балів – 45	Максимальна кількість балів – 45	Максимальна кількість балів	Максимальна

																		– 10		кількість балів – 0	
П 3 1	П 3 2	П 3 3	П 3 4	П 3 5	П 3 6	П 3 7	П 3 8	П 3 9	П 3 9	С Р 1	С Р 2	С Р 3	С Р 4	С Р 5	С Р 6	С Р 7	С Р 8	С Р 9	МК 1	МК 2	Залік
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	0

Розподіл балів у межах навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

Практичні заняття		Самостійна робота				Форма семестрової атестації – залік	
<i>Максимальна кількість балів – 50</i>		<i>Максимальна кількість балів – 50</i>				<i>Максимальна кількість балів – 0</i>	
ПЗ 1	ПЗ2	СР 1		СР2		Залік	
25	25	25		25		0	

2.9.2. Критерії та рівні навчальних досягнень студентів з освітнього компонента «Психофізіологія»

Оцінка ECTS	Оцінка за 100 бальною шкалою	Критерії оцінювання
1	2	3
A	90-100	<p>Високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями. Студент відвідує лекційні та практичні заняття, виконує всі завдання для самопідготовки, за рекомендованою літературою й інструктивними матеріалами вивчає теоретичні питання, винесені на самостійне опрацювання, добирає й опрацьовує додаткові джерела з проблем курсу; виконує й у встановлений термін складає самостійну роботу.</p> <p>Студент володіє відповідною термінологією, самостійно осмислює теоретичний матеріал лекцій, доповнює його, використовуючи різні прийоми опрацювання науково-методичної літератури (конспект, план, тези, опорні матеріали, презентації), використовує набуті знання та уміння у розв'язанні проблемних завдань; самостійно виконує творчі практичні завдання.</p> <p>Здобувач вищої освіти уміє самостійно працювати з літературою, підбирати, аналізувати, систематизувати інформацію, повно й аргументовано робити висновки, уміє застосовувати психофізіологічні знання, уміння і навички для прогнозування, аналізу та вирішення практичних питань.</p>

В	82-89	<p>Достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження. Студент відвідує лекційні і практичні заняття, виконує всі завдання для самопідготовки до практичних занять; вивчає теоретичні питання, винесені на самостійне опрацювання, виконує й у встановлений термін здає самостійну роботу, звертаючись за консультацією до викладача.</p> <p>Студент має достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження. Вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку; вміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.</p> <p>Здобувач вищої освіти володіє психофізіологічною термінологією, правильно дає визначення понять, явищ, визначає зв'язки між ними, виявляє інтерес до творчої роботи, але відчуває утруднення під час узагальнення матеріалу.</p> <p>Здобувач вищої освіти самостійно або звертаючись за консультацією до викладача, осмислює теоретичний матеріал лекцій, доповнює його, використовуючи різні прийоми опрацювання науково-навчальної літератури (конспект, план, тези, опорні матеріали), використовує його у розв'язанні проблемних завдань; виконує творчі практичні завдання за аналогію до опрацьованих колективно.</p>
С	74-81	<p>Студент має середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками. Правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; самостійно користується додатковими джерелами інформації; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію.</p>
D	64-73	<p>Студент має середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками. Знає більш як половину навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками і неточностями дати визначення психофізіологічних понять, сформулювати правило, відтворити його з помилками та неточностями.</p>
E	60-63	<p>Рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього. Студент знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується в поняттях. У студента немає достатніх навичок самостійної роботи; відчуває утруднення з узагальненням матеріалу та висновками в психофізіологічному контексті, поверхово</p>

		цікавиться відповідною проблематикою.
FX	35-59	Низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни. Студент відтворює менш як половину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання; може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, не має сформованих умінь та навичок.
F	1-35	Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни. Студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; може обрати правильний варіант відповіді (на рівні «так-ні»); може самостійно знайти відповідь у тексті підручника.

2.10. Список рекомендованих джерел

Основні:

1. Галян І. Психофізіологія: словник основних понять / І. Галян. Дрогобич, 2018. 68 с.
2. Грибенюк Г. С. Практикум-завдання з дисципліни «Психофізіологія». Черкаси : ЧПБ, 2024. 30 с.
3. Грибенюк Г.С. Методичні вказівки з організації самостійної роботи з 24 навчальної дисципліни «Психофізіологія» / Г.С. Грибенюк. Черкаси : ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2024. 58с.
4. Дегтяренко Т.В., Ковиліна В.Г. Психофізіологія розвитку: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: УАІД «Рада», 2022. 327 с.
5. Дегтяренко Т.В., Ковиліна В.Г. Психофізіологія. Київ: УАІД «Рада», 2022. 327 с.
6. Коқун О.М. Оптимізація адаптаційних можливостей людини: психофізіологічний аспект забезпечення діяльності: Монографія. Київ: Міленіум, 2004. 265 с.
7. Конспекти лекцій до курсу «Психофізіологія» Частина І. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2015. 120 с.
8. Лісовенко А.Ф., Бедан В.Б. Психофізіологія: практикум (для самостійної підготовки здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології) / А.Ф. Лісовенко, В.Б. Бедан. Одеса: Фенікс, 2021. 75 с.
9. Психофізіологія : конспект лекцій / укл.: Н. В. Коляда. Суми : Сумський державний університет, 2022. 264 с.
10. Психофізіологія: навчальний посібник / Кабашнюк В. О., Гаврилькевич В. К. Львів: «Новий Світ- 2000», 2024. 200 с.

Додаткові:

11. David Papo. Gauging Functional Brain Activity: From Distinguishability to Accessibility. Front. Physiol. 2019. 08 May. URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fphys.2019.00509/full>
12. Liam Drew. How the Brain Works: The Facts Visually Explained (How Things Work). NY:DK, 2020. 224 p.
13. Stephen W.Porges Polyvagal Theory: A biobehavioral journey to sociality. Comprehensive Psychoneuroendocrinology. 2021. Volume 7. 100069

14. Porges SW. Polyvagal Safety: Attachment, Communication and SelfRegulation. New York: WW Norton, 2021. 320 p.
15. Rita Carter. The Human Brain Book: An Illustrated Guide to its Structure, Function, and Disorders. NY:DK, 2019. 264 p.